

De rampzalige Angela Merkel werd jarenlang bewierookt door onze Duitslandkenners. Wanneer komen er excuses?

Posted on 3 december 2024 by Roelof Bouwman

Ter gelegenheid van het verschijnen van haar memoires bezoekt Angela Merkel volgende week Amsterdam. In maar weinig landen werd ze als bondskanselier zo de hemel in geprezen als bij ons. Daar was, weten we nu, geen enkele reden voor.

Angela Merkel mag graag zeggen dat in 1989, na de val van de Berlijnse Muur, plotseling haar 'politieke leven' begon. De Duitse journalisten Ralf Georg Reuth en Günther Lachmann zullen dan elke keer weer hun wenkbrauwen fronsen. Onder de titel *Das erste Leben der Angela M.* publiceerden ze in 2013 een onthullend boek over de DDR-jaren van Merkel. Reuth en Lachmann concludeerden dat de toenmalige bondskanselier gedurende de eerste 35 jaar van haar leven veel nauwer was betrokken bij het Oost-Duitse regime dan zij ons graag voorspiegelde.

Zo bleek Merkel, anders dan zij altijd had gezegd, geen 'gewoon' lid van de communistische jeugdorganisatie Freie Deutsche Jugend (FDJ), maar bekleedde ze binnen die organisatie diverse leidende functies. Toen ze in 1978, na haar studie natuurkunde, wetenschappelijk medewerker werd aan de Academie van Wetenschappen in Oost-Berlijn, schopte ze het daar zelfs tot '*FDJ-Sekretärin für Agitation und Propaganda'*. Tevens trad ze toe tot de leiding van de (uiteraard gelijkgeschakelde) vakbondsafdeling die op de academie actief was. Dan was je geen meeloper of opportunist, maar méér.

Merkels reactie op deze onthullingen liet zich raden: volgens beproefd spindoctorsrecept betoogde ze dat er 'niets nieuws' was ontdekt omtrent haar DDR-jaren. Over haar FDJ-lidmaatschap had ze immers 'nooit geheimzinnig' gedaan. Maar dat was natuurlijk niet de portee van de kwestie.

Geen gewone christendemocraat

In Nederland was er nauwelijks aandacht voor het boek van Reuth en Lachmann. Over de bijkans heiligverklaarde Merkel wilde hier vrijwel niemand een kwaad woord horen.

Zo op het eerste gezicht was dat een beetje vreemd. Merkel immers was het boegbeeld van de christendemocratische CDU, terwijl de toonaangevende Duitslandkenners in Nederland van oudsher warme betrekkingen onderhouden met zowel de PvdA als de SPD. Als informeel hoofdkwartier van de kongsi fungeerde jarenlang de universiteit van Münster, in het inmiddels afgekalfde rode bolwerk Noordrijn-Westfalen. Niet toevallig kreeg oud-PvdA-premier Wim Kok er in 2003 zijn eerste en enige buitenlandse eredoctoraat.

Maar Merkel, dochter van een rode dominee, was geen gewone Duitse christendemocraat, althans niet iemand in de conservatieve traditie van Konrad Adenauer en Helmut Kohl, laat staan in de nog rechtsere traditie van de Beierse volkstribuun Franz Josef Strauß. Met haar eurofilie, haar *Atomausstieg* en vooral haar opengrenzenbeleid voor vluchtelingen werd de CDU onder Merkel een partij met – zeker in Nederlandse ogen – een centrumlinkse signatuur. Precies dus de lijn van onze overwegend sociaaldemocratische Duitslanddeskundigen en ons overwegend progressieve journaille. Toen in Amerika Donald Trump op het toneel verscheen (2016) en in het Verenigd Koninkrijk Boris Johnson (2019), was er helemaal geen houden meer aan: Merkel werd nu aangeprezen als een van de

laatste wereldleiders met fatsoen en intellect.

Wat is er, drie jaar na haar vertrek als bondskanselier, over van Merkels glanzende reputatie? Het is bijna een retorische vraag.

Het waarschijnlijk meest beslissende moment van Merkel op de Europese bühne was toen ze in mei 2020 samen met de Franse president Emmanuel Macron een Corona-hulpfonds van 500 miljard lanceerde, te financieren met door de Europese Commissie te lenen geld.

Merkel, zo werd toen terecht geconcludeerd, was door de pomp voor eurobonds, al mochten die niet zo heten. Het Corona-hulpfonds was een beslissende stap richting een transferunie, waarbij (de door premier Mark Rutte bedongen 'noodrem' deed daar niets aan af) geld van hardwerkende, productieve Noord-Europeanen wordt overgemaakt naar weinig werkende en vroeg met pensioen gaande Zuid-Europeanen. Gif voor de Noord-Europese economieën, gif ook voor een op *fairness* en wederkerigheid gebaseerde Europese samenwerking.

Kerncentrales dicht

Minstens zo funest was Merkels beslissing om definitief en versneld alle Duitse kerncentrales te sluiten. Die beslissing werd genomen in 2011, na een tsunami voor de oostkust van Japan. Daardoor deed zich een ernstige storing voor in de kerncentrale van Fukushima, en hoewel daarbij niemand om het leven kwam en zich ook geen gevallen van stralingsziekte voordeden, raakte de publieke opinie in Duitsland bevangen door een golf van antinucleaire massahysterie.

Had de kanselier van de grootste economie van Europa – en de vierde ter wereld – toen niet beter het hoofd koel kunnen houden? 'We hebben nu na Polen de hoogste CO2-uitstoot van de Europese Unie en de duurste stroom ter wereld,' concludeerde de Duitse journalist Alexander Wendt vorig jaar in zijn boek *Der Grüne Blackout*. Desastreus, ook voor de Duitse industrie, die het land aan het verlaten is.

Haar meest geciteerde uitspraak deed Merkel in augustus 2015, tijdens het hoogtepunt van de Europese vluchtelingencrisis: '*Wir schaffen das'*. Het bleek vooral politiek correct wensdenken. Terwijl het aantal asielzoekers in de Bondsrepubliek in vijf jaar tijd verdubbelde, was van succesvolle integratie geen sprake. Wel van taalachterstanden, massale uitkeringsafhankelijkheid en riante

oververtegenwoordiging in de criminaliteitsstatistieken. Ook werd Duitsland sinds 2015 het toneel van een groot aantal islamitische terreuraanslagen door illegale vluchtelingen.

Na de Russische inval in Oekraïne, in februari 2022, kreeg Merkel van de Oekraïense president Volodymyr Zelensky het verwijt dat ze jarenlang naïef en te toegeeflijk was geweest in haar relatie met Rusland. Er zijn inmiddels nog maar weinig internationale analisten die daar anders over denken. Hoe heeft Merkel, die van alle westerse leiders het beste contact had met Vladimir Poetin, zich zo in hem kunnen vergissen, vroeg het Vlaamse dagblad *De Morgen* zich in 2022 af. 'Waarom gaf zij in 2015, kort na de illegale Russische annexatie van schiereiland de Krim, toch groen licht voor de aanleg van de pijpleiding Nord Stream 2, die Duitsland nog meer afhankelijk maakte van Russisch gas? Waarom luisterde ze niet wat meer naar Oost-Europese leiders, die waarschuwden voor de groeiende Russische dreiging? En hoe kon ze onder deze omstandigheden het Duitse leger zo laten verslonzen?'

Last but not least: ook de electorale doorbraak van Alternative für Deutschland (AfD) behoort tot de erfenis van Merkel. Nog nooit in het naoorlogse Duitsland was een rechts-nationalistische partij erin geslaagd door te dringen tot de Bondsdag. De AfD lukte het, in 2017, vooral omdat Merkels CDU zich met haar pro-migratiekoers had vervreemd van conservatieve kiezers.

Verantwoording gewenst

Jan Fleischhauer, columnist van het Duitse weekblad *Focus*, typeerde Merkels onlangs gepubliceerde memoires – ter gelegenheid waarvan ze volgende week naar Nederland komt – als '*700 Seiten Selbstrechtfertigung*'. Maar dat Merkel nog altijd niet verder komt dan '*Ich hatte recht*' en niet in staat is tot zelfreflectie betekent uiteraard niet dat onze Duitslandkenners er verder het zwijgen toe kunnen doen. Voor hun jarenlange gedweep met de rampzalige bondskanselier is verantwoording dringend gewenst.

Roelof Bouwman *is columnist en adjunct-hoofdredacteur van Wynia's Week. Hij schrijft over politiek, geschiedenis en media.*

Wynia's Week *verschijnt drie keer per week,* ***156 keer per jaar*** *met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt*

*dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer mee, **ook in het nieuwe jaar 2025**? Hartelijk dank!*